

ՆԱԽԱԳԾԻ ԱՄՓՈՓԱԳԻՐ

Ծրագրի նպատակն է նպաստել Հայաստանի Հանրապետության Սյունիքի մարզի Տաթև համայնքի զարգացմանը՝ այնտեղ ստեղծելով նոր տնտեսական հնարավորություններ:

Հատկանշական տեղական շուկաները մեծ պահանջարկ են վայելում զբոսաշրջիկների շրջանում ամբողջ աշխարհում:

«Տաթևեր» ճոպանուղին (աշխարհի ամենատեղաբար հետադարձելի ճոպանուղին, ընդգրկված է Գինեսի ռեկորդների գրքում, «Աշխարհի լավագույն ճոպանուղին»՝ ըստ World Travel Award 2021 և 2023 թվականների) ամեն տարի այցելում են հարյուր հազարավոր զբոսաշրջիկներ, ուստի ծրագրի շրջանակներում «Տաթև» կայարանի մոտ նախատեսվում է կառուցել տեղական արտադրանքի շուկա՝ շարունակելով զբոսաշրջիկներին սպասարկելու արժեքը:

Ստեղծվող շուկան կդառնա մանրածախ առևտրի և ժամանցի կենտրոն՝ ապահովելով 20-25 նոր տաղավար տեղական արտադրողների, արհեստավորների և առևտրականների համար, ինչը կնպաստի համայնքի տնտեսական հնարավորությունների բարելավմանը և նոր աշխատատեղերի ստեղծմանը: Շուկան կարող է դառնալ թարմ գյուղատնտեսական արտադրանքի, հուշանվերների և ձեռագործ իրերի, զվարճանքի և թեթև սննդի, ինչպես նաև համայնքային միջոցառումների անցկացման վայր՝ ավելի մեծացնելով գրավչությունը զբոսաշրջիկների համար:

Գործունեության առաջին տարում Տաթև համայնքի անդամներին, ինչպես նաև Արցախից բռնի տեղահանված մարդկանց մանրածախ վաճառքի կետերի տրամադրումն անվճար է լինելու: Շուկայի հետագա գործունեությունը կիրականացվի սոցիալական ձեռներեցության սկզբունքների հիման վրա, իսկ ստացված շահույթը կուղղվի համայնքի զարգացմանը:

Ծրագիրը կարևոր քայլ է Տաթևում պտղատու այգու ստեղծման՝ «Մենք ենք մեր սարերը» զարգացման գործակալության «Կենսա ծառ» բարեգործական նախաձեռնության շարունակման գործում:

ԽՆԴԻՐՆԵՐ

- **Արժեշրջայի շարունակություն.** Գրավիչ և ֆունկցիոնալ տարածքի ստեղծումը զբոսաշրջիկներին հնարավորություն կտա, բացի Տաթևի հոյակապ վանք այցելելուց, լրացնել և բազմազանեցնել իրենց ժամանցը ճոպանուղու Տաթևի կողմում:
- **Ձեռնարկատիրության և առևտրի հմտությունների ուսուցում.** տեղական առևտրականներին և արտադրողներին հնարավորություն կտրվի դասընթացներ անցնել ագրոբիզնեսի, սպասարկման, մարքեթինգի, բրենդինգի և ոլորտին համապատասխան այլ հմտությունների վերաբերյալ:
- **Խթանել տեղական ստեղծագործականությունը.** տեղական արհեստավորները հնարավորություն կունենան ցուցադրելու և վաճառելու իրենց աշխատանքները, ինչը կնպաստի արհեստագործական արտադրության զարգացմանը և ավանդական հմտությունների պահպանմանը:
- **Մշակութային հարստացում.** շուկայի տարածքում համայնքային միջոցառումների անցկացումը (օրինակ՝ «Տաթևի վանք ամենամյա ուխտագնացություն», «Բերքի տոն» և այլն) լրացուցիչ ուշադրություն կհրավիրի Տաթև համայնքի մշակութային ժառանգության վրա՝ նպաստելով տեղի բնակիչների և զբոսաշրջիկների միջև փոխհարաբերությունների ընդլայնմանը:
- **Սոցիալական ինտեգրում.** Արցախից բռնի տեղահանված մարդկանց շուկայական գործընթացներում ներառելը նրանց հնարավորություն կտա կայուն եկամուտ ստանալ և ինտեգրվել տեղական համայնքին, ինչը կնպաստի սոցիալական համախմբվածությանը:
- **«Կենսա ծառ» նախաձեռնության շարունակականություն.** շուկան հարթակ կլինի «Կենսա ծառ» այգու բերքի և դրա վերամշակումից ստացված արտադրանքի վաճառքի համար՝ ցույց տալով «Մենք ենք մեր սարերը» գործակալության նախագծերի միջև ուղիղ կապը և ընդգծելով կայուն գյուղատնտեսության և տեղական արտադրանքի իրացման կարևորությունը:

ՆՈՐ ՇՈՒԿԱ ՏԱԹԵՎՈՒՄ

ԿԱՅՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆ

- **Չբուսաշրջիկների դրական փորձ.** Գեղեցիկ ձևավորված վաճառքի կետերը տեսողական գրավչություն կապահովեն այցելուների համար՝ խրախուսելով վերջիններիս գնել տեղական արտադրանք:
- **Թարմ սննդի և ժամանցի տրամադրում.** շուկան կառաջարկի թարմ մրգեր, բանջարեղեն և այլ տեղական մթերքներ: Տեղացի արհեստավորները կկարողանան վաճառել ձեռագործ հուշանվերներ՝ ավելի հարստացնելով այցելուների տպավորությունը: Ժամանցային միջոցառումների ավելացումը, ինչպիսիք են ներկայացումները կամ վարպետաց դասերը, զբոսաշրջիկներին կգեղեցնի, մինչև նրանք իրենց հերթի սպասման մեջ են:
- **Արտադրողների և վաճառողների հմտությունների զարգացում.** ձեռներեցության և առևտրի հմտությունները զարգացնելու դասընթացներին մասնակցությունը թույլ կտա տեղական ձեռներեցուներին բարձրացնել իրենց գործունեության արդյունավետությունը և արդյունքում՝ եկամուտը:
- **Համայնքային միջոցառումներ և փառատոներ.** շուկան կարող է դառնալ համայնքային միջոցառումների անցկացման վայր, ինչպիսիք են Ամենամյա ուխտագնացությունը դեպի Տաթևի վանք կամ Բերքի տոնը, որը կգրավի ավելի շատ զբոսաշրջիկների և տեղի բնակիչների:
- **Տեղական արհեստանոցների զարգացում.** Արհեստագործ վարպետները կարող են օգտագործել շուկայի տարածքը՝ իրենց աշխատանքը ցուցադրելու համար՝ նպաստելով փոքրածավալ արհեստագործական արտադրության աճին: Այս հնարավորությունը կխթանի տեղական ստեղծագործականությունը և ձեռներեցությունը՝ հզորացնելով տեղահանված բնակիչներին և տեղական արհեստավորներին:
- **Կենսաց ծառի այգու արտադրանքի վաճառք.** Ապագայում շուկան կդառնա «Կենսաց ծառ» այգու բերքի և դրա վերամշակումից ստացված արտադրանքի վաճառքի կետ՝ տեղական արտադրանքի տեսականին ընդլայնելու պլաններով:
- **Բռնի տեղահանվածների համար եկամտի հնարավորությունների ստեղծում.** Արցախից բռնի տեղահանված բնակիչները ինտեգրվելու են շուկայում որպես մասնակիցներ, ինչը նրանց կապահովի փոքր, բայց կայուն եկամուտ: Սա կլինի բռնի տեղահանվածներին աջակցելու ավելի լայն նախաձեռնության մի մասը՝ ստեղծելով համայնքային կենսապահովման հնարավորություններ:
- **Սոցիալական ձեռներեցություն.** Ծրագրի շրջանակներում գոյացած շահույթը առաջնահերթորեն ուղղվելու է նախագծի զարգացմանը, ինչպես նաև համայնքի զարգացման այլ նպատակներին:

ԲՅՈՒՋԵ

Նախապատրաստական և նախագծային աշխատանքներ	12 597 ԱՄՆ դոլար
Շինարարական և ինժեներական աշխատանքներ	96 104 ԱՄՆ դոլար
Շահառուների վերապատրաստման դասընթաց	7 792 ԱՄՆ դոլար
Մոնիթորինգ և կառավարում	20 279 ԱՄՆ դոլար
Շահագործման առաջին տարվա սպասարկում	18 701 ԱՄՆ դոլար

ԸՆԴԱՄԵՆԸ՝ 155 474 ԱՄՆ ԴՈԼԱՐ

ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Համագործակիցներ
Աշխարհագրություն
Իրականացման ժամկետ

Տաթևի համայնքապետարան, «Տաթևեր» ճոպանուղի
Տաթև համայնք, Սյունիքի մարզ, ՀՀ
Հոկտեմբեր 2024 – մայիս 2025

ՇԱՅԱԴՈՒՄՆԵՐ

Ամիջական շահառուներ՝

Շուրջ 20 շահառու՝ Արցախից բռնի տեղահանվածներ, ինչպես նաև իրենց ընտանիքի անդամներ, ովքեր առաջնահերթություն կունենան զբաղվածության և շուկայում տեղակայման հարցում:

Շուրջ 80 շահառու՝ տեղական առևտրականներ, ինչպես նաև իրենց ընտանիքի անդամներ, ինչը կապահովի ներառական մոտեցում և կխթանի համագործակցությունն ու միասնությունը:

Անուղղակի շահառուներ՝

Տաթև համայնքի **շուրջ 5000 բնակիչ**

Տարեկան ավելի քան **150,000 զբոսաշրջիկ** այցելում է Տաթև: